

исследования: наука и практика [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.actualresearch.ru>

11. *Таратута Е. Е.* Философия виртуальной реальности / Е. Е. Таратута. – СПб., 2007. – 147 с.

Посохова В. В. Специфика жизнеконструирования пользователей при помощи сервисов интернет-сети

Рассмотрена специфика конструирования личностью своей жизни в информационном пространстве Интернет. Проведен анализ природы виртуального и реального, а также обозначено место и границы интернет-пространства. Определены роль и место медиасервисов в процессе жизнеконструирования. Проанализирована особенность проектирования личностью своей жизни в условиях информационного влияния.

Ключевые слова: жизнеконструирование, интернет, виртуальность, реальность, медиареальность, медиасервисы, медиaproстранство.

Posokhova V. V. The Specific Features of Users' Life Building via Online Network Services

The article deals with the specific features of person's life building in the Internet information area. The nature of the virtuality and the reality is analyzed and the place and the bounds of Internet space are depicted. The role and place of media services in the life building process are outlined. The specific features of person's life planning under the circumstances of information impact are analyzed.

Key words: life building, Internet, virtuality, reality, media reality, media services, media space.

© **Посохова В. В.**

В. М. Тарадайник

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ДИТИНИ
ЗА ДОПОМОГОЮ ІНФОРМАЦІЙНО-СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ**

Зроблено спробу виявити вплив соціальних мереж на поведінку дітей молодшого підліткового віку в шкільному колективі на сучасному етапі розвитку освіти в Україні. Розглянуто мотивацію користувачів соціальних мереж та основні психолого-педагогічні аспекти розвитку дитини за допомогою інформаційно-соціальних мереж. Зроблено висновок, що соціальні мережі приваблюють молодших підлітків доступністю інформації про інших та їхню активність, простотою налагодження контактів. Порівняння інтенсивності користування соціальними мережами серед дітей, які мають різний соціометричний статус у класі, показало, що інтернет-спілкування полегшує процес утвердження себе в колективі. Зауважено, що “зірки” занадто захоплені мережею, і це знижує їхнє прагнення спілкуватися з однолітками.

Ключові слова: соціальні мережі, інтернет-середовище, молодші підлітки.

Проблема. Підлітковий вік – це час різностороннього спілкування, прагнення дістати схвалення однолітків і тієї групи, яка є значущою для підлітка. Саме із соціальних мереж підлітки отримують багато своїх уявлень про соціальні ролі та життєві цінності. Підлітки, як і дорослі, живуть у світі різноманітних ролей, приміряючи на себе соціальні маски, пропоновані їм численними групами, сім'єю, друзями, соціальними інститутами та ін. Сучасне інтернет-середовище, будучи по суті теж соціальним “віртуальним”, дає підлітку можливість втілити ці ролі, проживання в реальному житті для нього є ускладненим, а в “програванні” цієї ролі підліток відчуває потребу внаслідок того, що ті цінності, які мають уразливість в цій ролі, приймаються чи відкидаються підлітком.

Соціальні мережі дають відчуття наявності великого кола друзів. Щемне почуття самотності – це одне із найяскравіших переживань підлітка, і в інтернеті він може відчувати себе частиною групи, розповідати про болючі речі, не бачачи співрозмовника, проявляти себе так, як у житті йому поки що робити складно.

Комп'ютер для сучасного підлітка – це окреме життя: там є і друзі, і вороги, і хобі, і любов і взагалі майже все життя. Адаже в підлітковому віці провідним є спілкування з однолітками.

Саме “on-line соціальні мережі” нині набувають широкої популярності серед дітей та підлітків. В них виражаються реальні інтереси сучасних підлітків, відбувається активний обмін інформацією, оскільки там діти контролювані дорослими. Вони спілкуються як з дітьми з інших країн, так і з тими, кого зустрічають щодня. А для багатьох з них соціальні мережі є необхідною умовою життя. Молодші підлітки відчувають потребу в спілкуванні з однолітками, у безлічі контактів, нових знайомств, можливості обмінюватися інформацією. Цю потребу вони реалізують через так звані “чати”, різного типу гостьові книги і дошки оголошень, електронну пошту і т. д. Багатьох приваблює можливість спілкуватися від імені різних осіб, вони компенсують в інтернеті брак спілкування в повсякденному житті, використовують мережу як спосіб самоствердження. Соціальні мережі є дозвіллям для багатьох дітей, що, безумовно, віднімає величезну кількість часу від основних занять (вивчення уроків, відвідування секцій, особистого спілкування з однолітками). Деякі школярі не покидають інтернет-середовище навіть у школі, що може негативно позначитися на процесі навчання.

Мета статті: розглянути мотивацію користувачів соціальних мереж і основні психолого-педагогічні аспекти розвитку дитини за допомогою інформаційно-соціальних мереж. Об'єкт дослідження – школярі молодшого підліткового віку, предмет дослідження – вплив соціальної мережі на поведінку підлітків.

Визначальною ознакою сучасного етапу розвитку суспільства є процес реформування всіх його систем з урахуванням закономірностей становлення інформаційного суспільства, перехід до якого передбачає вільну орієнтацію індивіда в інформаційному просторі. У будь-якій сфері життєдіяльності пошук раціональних рішень вимагає обробки великих обсягів інформації, здійснення якої в сучасних умовах неможливе без залучення спеціальних технічних засобів. Разом з тим проблеми освоєння наявних інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) та їх сприйняття видозмінюють і порушують процес засвоєння і відтворення особистістю актуальної складової інформаційного досвіду людства.

Інтернет є величезною зоною комунікації людей. Телекомунікації за допомогою соціальних мереж – принципово новий пласт соціальної реальності. Поняття “соціальна мережа” міцно закріпилось у списку найбільш поширених і використовуваних інтернет-термінів.

Соціальні мережі в інтернеті є ресурсами, які об’єднують людей відповідно до цілей та інтересів, що моделюють онлайн-аналоги в реальному житті. Зв’язок здійснюється за допомогою сервісу внутрішньої пошти або миттєвого обміну повідомленнями.

Для будь-якої соціальної мережі характерна наявність у кожного користувача свого “профілю” з деякою інформацією персонального характеру, а також створення і розвиток груп “друзів” (причому це саме “друзі за інтересами”, а не “друзі” в традиційному розумінні цього слова).

На думку дослідників, соціальні мережі є основною причиною того, що сьогодні зростає кількість часу, проведеного підлітками в інтернеті. Соціальні мережі дають можливість людині приєднатися до різноманітних соціальних спільнот [1]. Список груп, в які включений користувач, його активність в обговореннях також є невід’ємною частиною його віртуального образу і багато говорить про життя людини, про її світогляд.

Нині існують різні види соціальних мереж. Одні з них допомагають людям спілкуватися з друзями, колегами, близькими. За їх допомогою користувач завжди може знайти людей, з якими він колись учився, працював або відпочивав, більше дізнатися про людей, з якими він спілкується, знайти нових друзів у всьому світі, завжди залишатися в контакті з тими, хто йому дуже близький, а також скачати музику, відео- та аудіоматеріали, картинки і фотографії, викладені користувачами. Щодня такі сайти відвідують мільйони осіб. Творці цих сайтів підкреслюють, що вони слугують для всіх і кожного, незалежно від того, де проживає користувач сайту, скільки йому років.

Отже, головними перевагами соціальних мереж є можливість користувачів заявляти про свої інтереси і поділяти їх з оточуючими.

Це дає підстави стверджувати, що соціальні мережі є засобом для неформального спілкування.

Створенням соціальних мереж людство займається з первісних часів. Але наукове осмислення соціальних зв'язків почалося на початку ХХ ст. завдяки психологові і філософові Джекобу Леві Морено [2]. Узагальнивши свій досвід роботи в жіночому коледжі, виправній колонії та психіатричній лікарні, він зауважив: психологічне благополуччя особистості залежить від її місця у системі міжособистісних відносин, а це місце визначається взаємними симпатіями й антипатіями, інтересами та спільним досвідом. У підсумку Морено розробив метод соціометрії, був визнаний прабатьком віртуальної мережі контактів і засновником наукового підходу до персональних контактів.

Класичне визначення соціальної мережі звучить так: соціальна структура, що складається з групи вузлів, якими є соціальні об'єкти, і зв'язків між ними. В якості вузлів виступають люди або організації, а в якості зв'язків – їх взаємини. Перші соціальні мережі в інтернеті з'явилися наприкінці минулого століття. Соціальна мережа в інтернеті – це набір програмних засобів, що допомагає учасникам проекту реалізовувати соціальні зв'язки і взаємодіяти на їх основі.

Передумовами виникнення соціальних мереж стали гостьові книги, форуми і блоги (кожен учасник веде журнал, аналогічний особистому щоденнику). Поступово на базі цих форм спілкування почали утворюватися соціальні мережі, відмітною ознакою яких є наявність явно встановлених зв'язків між учасниками.

Нині соціальні мережі пропонують своїм користувачам такі можливості:

1. Пошук знайомих у ланцюжках своїх знайомих.
2. Пошук людей зі схожими інтересами, створення співтовариств.
3. Пошук та створення цікавого контенту (щоденників, фотографій, відеоматеріалів, інформації про людей і компанії та ін.).
4. Самовираження через власні публікації.
5. Спілкування на форумах, у спільнотах, чатах, за допомогою внутрішніх повідомлень і коментарів (обмін ідеями, корисною інформацією, отримання оцінки власних ідей та ін.).
6. Знайомство з членами мереж (для співпраці, дружби та ін.).

Діяльність людини в інтернеті, зокрема в соціальних мережах, є новим видом діяльності, який поєднує в собі ознаки різних традиційно виділених у психології видів діяльності. І як будь-яка діяльність, вона має мотиваційну основу. При вивченні проблеми мотивації користувача викликає інтерес питання стосовно того, що дає (або не дає) робота в соціальній мережі для розвитку особистості та її спілкування з іншими людьми. Це питання стосується оцінки психологічних наслідків роботи в інтернеті в галузі особистісного розвитку та міжособистісної

комунікації. Процес оцінювання суб'єктом прямих і побічних результатів його діяльності як користувача впливає на мотиваційну регуляцію. Критерієм цього оцінювання є ступінь відповідності результатів діяльності потребам самої людини, тобто зіставлення бажаного і досягнутого. Ці оцінки поширюються на наслідки, які ця діяльність має для самої людини, – розвиває її можливості, дає нові навички або, навпаки, не дає можливості для самореалізації і саморозвитку.

Дослідники мотивації користувачів соціальних мереж виділяють таку класифікацію мотивів користувачів соціальної мережі [3]:

1. *Діловий мотив*. Для більшості користувачів робота в соціальних мережах є частиною професійної діяльності, спрямованої на досягнення конкретної мети, тобто результату. Це пошук конкретної інформації, контактів і взаємодії з певною людиною, організація роботи якогось підрозділу і т. д.

2. *Пізнавальний мотив*. Пов'язаний з отриманням нових знань, може мати різні характеристики залежно від спрямованості пізнавального інтересу користувача.

3. *Мотив спілкування* (комунікативний мотив). Характеризується пошуком нових знайомств, людей, близьких за інтересами, обміном думками, набуттям нового кола друзів і однодумців. Пов'язаний з природною для людини потребою в обміні знаннями, думками, емоціями із собі подібними.

4. *Корпоративний мотив* (мотив співробітництва). Більшість видів діяльності людини має соціальний характер як за змістом, так і за структурою. Це означає, що діяльність передбачає поділ функцій між людьми, співпрацю між ними, обмін результатами діяльності, спільне вирішення питань.

5. *Мотив самоствердження*. В основі цього мотиву лежать глибокі психологічні явища – самооцінка особистості, рівень домагань, мотивація досягнення. Діяльність людини часто має характер досягнень, при цьому людина має доводити собі й іншим свою спроможність, цінність.

6. *Мотив рекреації та ігровий мотив*. Гра і рекреація посідають важливе місце в житті будь-якої людини. Крім відновлення функціонального стану працездатності, гра й рекреація є способом оволодіння новими видами діяльності, тренуванням і перевіркою своїх можливостей.

7. *Мотив самореалізації та розвитку особистості*. Значна кількість користувачів усвідомлює вплив соціальних мереж на власну особистість і діяльність. Цей вплив стосується розвитку пізнавальних і комунікативних можливостей, особливостей спілкування, формування інтересів особистості. Усвідомлене прагнення до реалізації і розвитку власних можливостей формує мотив розвитку особистості.

Виділені типи мотивів репрезентують основні описані у психології види мотиваційної спрямованості особистості: продуктивну, соціально-комунікативну, пізнавальну, розвиваючу.

Розглядаючи особливості взаємодії молодшого школяра із соціальною мережею, треба враховувати психологічні особливості молодшого підліткового віку. Йому властиві свої особливості, які ми зобов'язані враховувати при роботі з ним:

- 1) яскраво виражена емоційність;
- 2) потреба в гідному становищі в колективі однолітків та у родині;
- 3) підвищена стомлюваність;
- 4) прагнення мати близького друга;
- 5) прагнення уникнути ізоляції у колективі;
- 6) прагнення відмежуватися від усього підкреслено дитячого;
- 7) відсутність вікового авторитету;
- 8) відраз до необґрунтованих заборон;
- 9) сприйнятливість до промахів учителів;
- 10) переоцінка своїх можливостей;
- 11) відсутність адаптації до невдач;
- 12) тенденція поринати у мрії;
- 13) страх спотворення мрії;
- 14) вимогливість до відповідності слова справі;
- 15) підвищений інтерес до захоплень.

Слід додати, що молодші підлітки забіякуваті, виявляють елементи жорстокості та агресивності, досить легко можуть потрапити під чужий вплив. У цьому віці виявляються елементи деструктивної поведінки (тяжіння до паління, злочинства, обману і т. ін.). Молодші підлітки часом недисципліновані, енергійні, тривожні, дуже активні, особливо при виконанні класних, суспільних доручень і т. д. Бажання зберегти таємниці й секрети у них межує із невмінням зберігати їх від навколишніх. Вони починають давати один одному "прізвиська", які можуть зберігатися аж до закінчення школи. У багатьох спостерігаються завищена самооцінка своїх можливостей, егоїстичне самоствердження, відбувається самовираження за рахунок інших (слабших, молодших і т. д.). Вони дуже вразливі і образливі.

Для молодших підлітків характерні також прагнення до незалежності і самостійності, хворобливе самолюбство і образливість. Підвищена критичність стосовно дорослих, гостра реакція на спроби оточуючих применшити їх гідність, принизити їх дорослість, недооцінити їх правові можливості є причинами частих конфліктів як з дорослими, так і з однолітками. Інтенсивно формуються моральні поняття, уявлення, переконання, принципи, якими підлітки починають керуватися у своїй поведінці. Найчастіше система власних вимог і норм, що формується у підлітків, не збігається з вимогами дорослих. Одним з найважливіших моментів в особистості молодшого підлітка є розвиток

самосвідомості, самооцінки; виникає інтерес до себе, до якостей своєї особистості, потреба порівняти себе з іншими, оцінити себе, розібратися у своїх почуттях і переживаннях. Як показали численні дослідження, наявність позитивної самооцінки, самоповага є необхідними умовами нормального розвитку особистості. Разом з тим регулююча роль самооцінки неухильно підвищується від молодшого шкільного до підліткового і юнацького віку. Невідповідність між самооцінкою молодшого підлітка і його домаганнями призводить до гострих афектних переживань, до перебільшених і неадекватних реакцій, прояву вразливості, агресивності, недовірливості, упертості. У цьому віці особливо гостро виявляються, акцентуються деякі риси характеру. Такі акцентуації, не будучи самі по собі патологічними, підвищують можливість психічних травм і відхилень від норм поведінки.

Молодший підлітковий вік становить важливу фазу в загальному процесі становлення людини як особистості, коли на основі якісно нового характеру, структури і складу діяльності дитини закладаються основи свідомої поведінки, вимальовується загальна спрямованість формування моральних уявлень і соціальних настанов.

Які ж причини спілкування молодших підлітків в соціальних мережах? Підліток перебуває з усіма нарівні, але водночас має величезний шанс відрізнятись від своїх однолітків.

Соціальна мережа приваблює молодших підлітків доступністю інформації про інших, а також про їх активність, вражаючою простою знаходження контакту, якою раніше можна було досягти довгим шляхом проб і помилок. Сьогодні зрозуміти, з ким маєш справу, дуже просто – відкрий його сторінку. Дівчатка хваляться вбраннями та лаком для нігтів, хлопчики – м'язами і велосипедами. Симпатії виражаються віртуальними поцілунками, кліпами і листівками в незліченному асортименті. Все це полегшує процес утвердження себе в колективі, що стає своєрідною залежністю, як і все, що дає швидке задоволення.

Але сучасні підлітки вирізняються тим, що комп'ютер для них є звичною і давно знайомою в побуті річчю. Тому багато хто до старших класів вже починає програмувати, малювати в досить складних графічних програмах і створювати свої співтовариства за інтересами.

Спілкування за допомогою інтернету, зокрема соціальних мереж, має свої особливості, якими цей вид спілкування відрізняється від звичного для всіх. Серед цих особливостей відзначимо такі:

1. *Анонімність*. Попри те, що іноді можна отримати деякі відомості анкетного характеру і навіть фотографію співрозмовника, їх недостатньо для реального і більш-менш адекватного сприйняття особистості. Крім того, спостерігається приховування або презентація неправдивих відомостей. Через подібну анонімність та безкарність у мережі виявляється й інша особливість, пов'язана зі зниженням психологічного і соціального ризику в процесі спілкування, – афективна роз-

кутість, ненормативність і деяка безвідповідальність учасників спілкування. Людина в мережі може виявляти і виявляє велику свободу висловлювань і вчинків, оскільки ризик викриття і негативної оцінки навколишніми мінімальний.

2. *Своєрідність перебігу процесів міжособистісного сприйняття* в умовах відсутності невербальної інформації. Як правило, сильний вплив на уявлення про співрозмовника мають механізми стереотипізації та ідентифікації, а також настанова як очікування бажаних якостей у партнера.

3. *Добровільність і бажаність контактів*. Користувач добровільно зав'язує контакти або йде від них, а також може перервати їх у будь-який момент.

4. *Утрудненість емоційного компонента спілкування* і водночас стійке прагнення до емоційного наповнення тексту, що виражається у створенні спеціальних значків для позначення емоцій або в описі емоцій словами.

5. *Прагнення до нетипової, ненормативної поведінки*. Найчастіше користувачі презентують себе з іншого боку, ніж в умовах реальної соціальної норми, програють нереалізовані в діяльності поза мережею ролі, сценарії, ненормативну поведінку.

З названих вище особливостей впливає проблема віртуальної ідентичності молодшого підлітка. Сприйняття людини людиною в інтернеті виявляється відокремленим від базових категорій соціального пізнання, які виражені у зовнішньому вигляді, таких як стать, раса, вік і належність до певного соціального прошарку. Це породжує феномен конструювання віртуальних особистостей. У текстовій комунікації в інтернеті люди часто створюють собі так звані “віртуальні особистості”, певним чином описуючи себе. Віртуальна особистість наділяється іменем, часто псевдонімом. Звичайно, не всі створюють собі в інтернеті образ, який відрізняється від реального образу і стилю поведінки. Гіпотетичним поясненням того, чому одні підлітки конструюють віртуальні особистості, а інші – ні, може бути ступінь соціальної ригідності особистості. Вирізняють два основних типи соціальної ригідності. Перший – це рольова ригідність (чи ригідність Я – концепції), котра виявляється в тому, що людина сприймає себе як виконавця строго певного набору ролей і, відповідно, “упирається в певні види рольової поведінки”. Другий – це диспозиціональна ригідність (наявність жорстких настанов, визначальних для сприйняття світу в чорно-білих тонах).

Конструювання віртуальних особистостей має віковий характер і пов'язане із самовизначенням. Багато авторів відзначають існування кризи ідентичності в підлітковому віці, коли власне “Я” підліток уявляє розмитим. Конструювання віртуальних особистостей в інтернеті – це відображення змін структури ідентичності людини (тенденція до множинності ідентичності в реальному житті), яке є відображенням соціальних змін.

Серед причин звернення до соціальних мереж як інструменту спілкування:

1. Недостатнє насичення спілкуванням у реальних контактах. У протилежних випадках користувачі швидко втрачають інтерес до інтернет-спілкування.

2. Можливість реалізації якостей особистості, програвання ролей, переживання емоцій, з тих чи інших причин фрустрованих у реальному житті. Подібна можливість зумовлена переліченими вище особливостями спілкування за допомогою мережі – анонімністю, нежорсткою нормативністю, своєрідністю процесу сприйняття людини людиною. Бажанням переживання тих чи інших емоцій пояснюється, ймовірно, і прагнення до емоційного наповнення тексту.

Щодо прагнення підлітків до спілкування “онлайн”, то воно є нормативним явищем, таким, що задовольняє потреби підлітка в тому провідному виді діяльності, – це спілкування. Завдяки такій своїй особливості, як анонімність, інтернет дає змогу підліткам, що мають проблеми із спілкуванням у реальному житті, реалізувати свою потребу в комунікації віртуально. Інтернет дає додаткові можливості розвитку комунікативних здібностей. Таким чином, соціальні мережі є новим соціальним середовищем, в рамках якого з’явилися нові засоби, можливості для особистісного розвитку людини. Особливої значущості соціальна мережа може набувати для тих, кому з якихось причин важко формувати свій образ Я з опорою на свої природні дані або соціальні досягнення.

Дослідження проводилось з використанням методу соціометричних вимірів, анкетування та спостереження протягом трьох тижнів у другому півріччі навчального року. Для перевірки гіпотези було використано метод соціометрії з метою виявлення особливостей взаємин і соціального статусу кожного випробуваного в групі.

У результаті було виявлено відсутність авторитетного центру, навколо якого відбувалося б об’єднання, згуртування дітей, про що свідчить велика кількість “неприйнятих” у досліджуваному класі. Можна припустити, що в класі немає сформованого колективу, немає “зчеплення” між дітьми.

Співвідношення соціальних статусів учнів було таким: 56% – неприйняті, 32% – прийняті, 0% – лідери, 8% – зірки, 4% – аутсайтери.

Як бачимо, у групі великий відсоток учнів зі статусом “неприйняті” і лише 32% учнів прийняті групою.

Було також проведено анкетування учнів для виявлення особистого інтересу до соціальних мереж.

За результатами анкетування головною метою відвідування соціальних мереж учнями є спілкування і знайомство з новими людьми. З’ясувалося, що в більшості випадків (65%) люди зі списку друзів насправді не є такими. Виявлено також, що 35% учнів експериментальної групи проводять у соціальних мережах кілька годин на день, 25% –

заходять у соціальні мережі раз на тиждень, а 40% – проводять у соціальних мережах весь вільний час. Половина учнів (50%) вважають, що соціальні мережі сприяють їх самовираженню.

За допомогою методу спостереження вдалося проаналізувати поведінку, дії, спілкування учнів експериментальної групи протягом усього дослідження.

Проаналізувавши дані, отримані за всіма методами, ми дістали дані, які дозволяють узагальнити всі результати нашого дослідження. Учні, які зареєстровані в соціальних мережах і активно відвідують їх, мають статус “прийнятих” і “зірок” у класному колективі. Вони добре спілкуються між собою, комунікативні, але не прагнуть до спілкування з іншими однокласниками, на уроках відволікаються, порушуючи дисципліну в класі. Ця група школярів відвідує соціальні мережі під час навчального процесу (на уроках), концентруючи тим самим свою увагу не на навчальному предметі. У число “неприйнятих” входять і учні, які відвідують соціальні мережі, але з меншою активністю. Їх поведінка в класному колективі позитивна: не порушують дисципліни, не відволікаються, свою увагу концентрують на навчальному процесі. Серед “відкинутих” виявився чоловік, що активно відвідує соціальну мережу.

Висновок. Узагальнюючи результати дослідницької роботи, зазначимо, що в класі немає сформованого колективу, відвідування соціальних мереж частково позитивно впливають на поведінку молодшого підлітка в класному колективі. Оскільки учні, що активно відвідують соціальні мережі, хоча й опинилися серед “прийнятих”, проте не прагнуть до налагодження позитивних стосунків з однокласниками, порушують дисципліну під час навчального процесу. Важливо відмітити й те, що 40% учнів експериментальної групи проводять у соціальних мережах весь вільний час, а в 50% випадків соціальна мережа є способом самовираження підлітків.

Зазначимо, що в ході нашої дослідницької роботи було виявлено як позитивний, так і негативний вплив соціальних мереж на поведінку підлітків у класному колективі.

Література

1. *Найдьонова Л. А.* Психологія творчості віртуальних спільнот / Л. А. Найдьонова // Актуальні проблеми психології: Проблеми психології творчості : зб. наук. праць Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України / за ред. В. О. Моляко. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2008. – Т.12, вип. 5, ч. 1. – С. 273–283.
2. *Морено Ж. Л.* Социометрия: экспериментальный метод и наука об обществе; подход к новой политической ориентации / Ж. Л. Морено, М. Ш. Бахитов, В. М. Корзинкин. – М. : Изд-во иностранной литературы, 1958. – 288 с.
3. *Парабеллум А.* Социальные сети. Источники новых клиентов для бизнеса / А. Парабеллум, Н. Мрочковский, В. Калаев. – СПб. : Питер, 2013. – 176 с.

Тарадайник В. Н. Психолого-педагогические аспекты развития ребенка с помощью информационно-социальных сетей

Сделана попытка выявить влияние социальных сетей на поведение детей младшего подросткового возраста в школьном коллективе на современном этапе развития образования в Украине. Рассмотрена мотивация пользователей социальных сетей и основные психолого-педагогические аспекты развития ребенка с помощью информационно-социальных сетей. Сделан вывод, что социальная сеть притягивает младших подростков доступностью информации о других и об их активности, простотой установления контактов. Сравнение интенсивности пользования социальными сетями среди детей, имеющих разный социометрический статус в классе, показало, что интернет-общение упрощает процесс утверждения себя в коллективе. Замечено, что “звезды” чрезмерно увлечены сетью, и это снижает их стремление общаться с одноклассниками.

Ключевые слова: социальные сети, интернет-среда, младшие подростки.

Taradaynik V. M. Psychological and Pedagogical Aspects of Child Development through Information and Social Networks

An attempt to reveal the impact of social networks on youngsters' behavior in school on this stage of education development in Ukraine is made in the article. Attention is paid to motivation of social network users and main psychological and pedagogical aspects of a child's development with the help of information and social networks. The following conclusions have been made: the users of social network (teenagers in this case) are attracted by the availability of information about other users of the network and their activities and the simplicity of contact making, as well. The comparison of social networks use intensity among children of different sociometric statuses in the class has shown that communication via Internet simplifies the process of self-affirmation in collective. It has been also noted that so-called 'stars' are too obsessed by the network and it reduces their desire for communication with children of their age.

Key words: social networks, Internet environment, youngsters.

© Тарадайник В. М.

А. І. Лучинкіна

**АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ
ІНТЕРНЕТ-СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ**

Ідеться про здійснення інтернет-соціалізації різновікової аудиторії. Визначено провідні інститути соціалізації, притаманні кожній віковій групі. Дається визначення інтернет-соціалізації, проаналізовано інформаційно-потребову сферу особистості, визначено мотиви, притаманні особистості тільки в інтернеті, а також шляхи нормативного і девіантного задоволення потреб.

Ключові слова: інтернет-соціалізація, потреби, мотиви, інститут соціалізації, особистість.